

CAMPANERS I TOCS DE CAMPANA A BELLPUIG

per Ramon Miró i Baldrich

El fet d'haver dedicat el quadern *Gent de Casa* d'enguany a mossèn Jesús Capdevila ens ha permès la consulta d'un manuscrit seu, guardat a l'arxiu familiar, en què explicava els tocs de campana a Bellpuig. Ja en el text que escrivirem pel quadern vam manifestar aquest interès i el desig de transcriure'l i comentar-lo als *Quaderns de El Pregoner d'Urgell*, com a text d'interès històric. Ara donem el text tot acomboiant-lo amb algunes dades que sobre el tema havíem anat recollint. Agraïm a la família les facilitats donades, i a l'amic Jaume Fortuny l'aportació de fotografies que constitueixen un bon complement visual.

És de sentit comú entendre com per damunt de l'església era elevat el campanar i les campanes servien per comunicar a tot el poble no només la realització de les funcions litúrgiques habituals o festives, ans també les principals realitzacions de rituals de pas de les famílies que hi vivien (bateig, casori, agonia/mort/enterrament/aniversari), i servia també per donar el pas de les hores (quan estaven associades al rellotge de la torre –del campanar– i el rellotge era més estri comunitari que no pas particular) o per alguns usos més civils o pràctics (toc a sometent, d'incendi, a tempesta/a comunir núvols).

El text que transcrivim i comentem, però, només informa dels dos primers usos, el de celebració d'oficis i el dels rituals de pas amb celebració religiosa –més específicament, el de morts–. Dels altres, probablement caldria trobar la normativa, si se n'ha conservat alguna, a l'arxiu municipal, puix que havia de ser a càrrec del Consell municipal que el campaner fes aquests altres tocs i que tingués cura de donar corda al rellotge diàriament.

Imatge del campanar de l'església parroquial de Bellpuig, l'any 1936 (Tarja postal Impremta Saladrígues).

Volta interior del campanar, amb l'obertura per sortir a dalt, al terradet (Foto Jaume Fortuny. Arxiu J. Fortuny).

Campana petita del campanar; abans sembla que es trobava a la part davantera de l'església, damunt del portal. És de les antigues (Foto i arxiu J. Fortuny).

LES CAMPANES

Pel text, trobem que al campanar hi havia cinc campanes: la grossa (que sempre és anomenada així, al llarg del text), la de bateig o del sermó,¹ la de morts, la d'albat o campana petita, i, en altres moments, es fa referència a la campana d'oració i es diu que aquesta estava esquadada.

En el número extraordinari del *Pregoner* de la Festa Major de l'any 1984 fou publicat l'article "Relació dels valors artístics-religiosos, econòmicament incalculables, que perdé la vila de Bellpuig, quan a l'any 1936 es cremà la seva església parroquial", signat per "Un feligrès de Bellpuig".² A més a més de tot el que es cremà en l'incendi anticlerical, diu que "Les campanes foren llençades des de l'altura del campanar i destrossades, i a més a més transportades per a material de guerra." [pàg. 58]

I ja cap al final de l'escrit, retorna al tema de les campanes per precisar quines campanes hi havia: "Tornant a les campanes esmentades, n'hi havia 5: La grossa anomenada Bàrbara, tan grossa que es va haver de llimar el finestral perquè no hi cabia. El seu so era harmoniós i potent, i es tocava en les grans solemnitats i grans tempestes. L'altra era de bateig, de so bonic, però un xic apagat; es deia de bateig, perquè es tocava en dites cerimònies. La de morts (que és l'única que ha quedat) de so obert i penetrant. La d'albat, la meitat més petita que la de morts, que es tocava en els albat conjuntament amb la petita. La petita o campana d'oració era la més petita de la colla, i de so més agut; servia per tocar l'Angelus en les hores del dia. Juntes feien el repicó tan característic de nostra Vila que donaven a la Parròquia aires de Catedral. Les notes formades per dita campaneria eren: **la, sol, fa, mi**, i la grossa feia un **do** un xic indefinit, però que lligava perfectament amb les altres. Quan s'aixecaven totes al vol, formaven una música triomfal, que alegraven la Comarca i hom mai s'hauria cansat d'oïr." [pàg. 61]

El fet de llençar les campanes d'alt a baix del campanar no fou realitzat, però, l'any 1936, amb l'incendi, sinó l'any 1938, quan necessitaven fondre-les per a fer munició, i passà una ordre general perquè les baixessin del campanar i fossin a punt per a la recollida. L'única campana gran que quedà és la que avui es coneix com "la vella", i sembla que l'autèntica raó que no seguís la sort de les altres era que el finestral on era situada donava damunt la teulada de l'església i no a la banda de fora.

1.- S'utilitza la referència a campana de bateig o del sermó en un punt determinat del text (final 3 v i inici 4r), i sembla que es refereixi a la mateixa campana si ens atenim també al contingut de la nota 1 del text.

2.- Article publicat a *El Pregoner d'Urgell*, núm. 118-119 (Bellpuig, 1^a i 2ª quinzena de setembre de 1984), sense paginar, pàgines [58] i [61]. Si no anem errats, el text de l'article correspon a (o està basat en) un text manuscrit que mossèn Jesús Capdevila havia afegit en un volum de consells i comptes de la Confraria del Sant Crist (o de la Puríssima Sang, com es coneixia anteriorment), de Bellpuig, perquè en quedés memòria, així que també és d'ell –en tot o en part– el text aclaridor que usarem tot seguit.

Fou Francesc Saladrigues i Ortiz qui, en una de les habituals reunions de *El Pregoner d'Urgell*, ens explicà que, després de la guerra, anaren uns representants de la vila a un magatzem de Saragossa ple de campanes per veure si trobaven les de Bellpuig, però no van aconseguir trobar-les i van tornar de buit.

També ens han explicat els pares i altra gent que era canalla en aquells anys, que la campana grossa, quan era a terra, va ser per uns dies lloc de jocs per a ells, que s'hi posaven dins com si fos una petita cova.

ELS CAMPANERS

L'ofici de campaner era un ofici a temps parcial, però acostumava a ser de llarga durada, fins que l'edat del campaner ja no li permetia l'esforç de pujar al campanar i tocar les campanes o fer-les voltejar. Per als tocs festius, el campaner cobrava un salari anyal de la Unió de preveres; cobrava també del Consell municipal per tocs manats per aquest i, finalment, cobrava de particulars pels rituals de pas que ja hem assenyalat.

No hem localitzat, de moment, cap contracte notarial per l'ofici, que ens detallaria a la menuda les obligacions i els diners percebuts per a cada ocasió i tipus de toc.³

Sí que, als comptes anyals de la Unió de preveres, consta el salari global que corresponia al campaner; salari que se li havia de pagar per Sant Nicolau. L'any 1791, el salari anyal era de noranta lliures; alhora li corresponia igualment sabbates i mitges (mitjons antics), repartiment anyal que feien també als escolans i al manxador de l'orgue.

Quant a la nòmina de campaners fins a la Guerra Civil, en donem només un avançament: Rafel Tort (documentat com a campaner el 1680), Joan Tosset (1687-1689), Joan Sala (1691), Antoni Flores (1791, 1804-1806), Francesc Bosch (1821-1834), i el popular Pepino, Josep Santiveri (que alhora era l'algotziri, fins a la Guerra Civil).

3.- Només a tall de nota il·lustrativa copiem tot seguit una decisió del Consell en el consell celebrat l'u de juny de 1704: "Fou resolt per veus del Consell que's donia per cada toch al campaner los particulars per cada cos 2 sous per toch y un sou per toch de albat, y que la vila donia quant se mor un paher per ajuda de costa de alsar totes les campanes al campaner set rels y que la casa no tinga obligasió sinó de pagar al campaner com a tocar hordinari y que'ls dits set rels sien com se diu per tocar totes les campanes, advertint que lo toch se aja de entendre per cada vegada que's toque a morts; y si asenyalen la novena, que també y tinga dos sous." AMB, *Llibre de consells, 1701-1724*, f. 51r.

ELS TOCS

Ja hem dit que en el document transcrit a l'annex documental només consten els tocs per a festivitats i els de morts. Hi ha, però, una sèrie d'elements a comentar. D'entrada hom distingeix entre dos tipus de toc, la batallada o toc pròpiament dit, en què és mogut el batall perquè piqui contra la campana, i el fet de voltar la campana; aquest últim presenta per la seva part dues modalitats, “vençar” o ventar i voltar.

“Vençar”, terme usat per mossèn Jesús, és forma pròpia d'aquest entorn; el diccionari Alcover/Moll dona el terme com a recollit a Ivars d'Urgell. I el seu equivalent, ventar, és també documentat per Alcover/Moll amb un text extret del *Calendari folklòric d'Urgell*, de Valeri Serra; ambdós termes són usats aquí, i com a sinònims. Tant l'un terme com l'altre signifiquen “tocar la campana no movent solament el batall, sinó alçant la campana fins a posar-la amb la boca per amunt, i després deixar-la anar a la seva posició normal, repetidament.” (ALCOVER/MOLL, DCVB).

Voltar és fer donar tombs a la campana de manera continuada. La campana va donant voltes sobre el seu eix, gràcies a un fort impuls inicial que és reforçat de tant en tant i que és ajudat en bona part pel contrapès de la campana.

Quant a les batallades, veiem distincions en la manera de donar-les: pausades, seguides. I en el nombre: de dos en dos i de tres en tres. I també el repic o repicó, en què es dona batallades a tocs breus i repetits, tot seguint un cert ritme.

Als tocs a morts, veiem la distinció de toc segons si és per home o per dona, i també un afegiment de toc especial per al cas que el mort pertanyi a la congregació dels Dolors. És igualment interessant la distinció de toc –i de campana– per als albat, casos força més freqüents antigament, quan la mortalitat infantil era prou significativa.

EL RELLOTGE

Des d'antic hi hagué rellotge al campanar de l'església, però el vell que encara hi ha porta la data de 1742, com va poder comprovar Domènec Escudé, l'any 1980, quan hi pujà a veure'n l'estat i netejar-lo una mica.⁴

Les referències a la construcció d'aquest rellotge es troben clarament exposades en dos consells dels anys 1741 i 1742, al llibre de resolucions d'aquells

4.- En publicà la notícia al número extraordinari del Pregoner de la Festa Major d'aquell any: Domènec ESCUDÉ, “Coses postres” a *El Pregoner d'Urgell*, núm. 23 (Bellpuig, primera i segona quinzena de setembre de 1980), sense paginar, pàgs. [55]-[56]. Hi adjunta també fotografies que mostren el mecanisme del rellotge i la maneta per moure els pesos.

La campana "vella" a dalt del campanar (Foto arxiu Pregoner).

La campana "vella" baixada del campanar (Foto i arxiu J. Fortuny).

Detall de les inscripcions de la campana "vella" (Foto i arxiu J. Fortuny).

El campaner d'abans de la Guerra Civil, Josep Santiveri (Foto arxiu Família Sanitveri).

De visita al campanar, cap al 1980. (Foto i arxiu J. Fortuny).

Fotografia del rellotge del campanar apareguda amb l'article de Domènec Escudé.

anys que hom pot consultar també a l'arxiu municipal. Al consell de dos de juliol de 1741 consta que el regidor degà Anton Oller els informa que han fet mirar el rellotge vell a un rellotger i els ha dit que no tenia cura, però que els en faria un de nou, de vuit pams d'ample per sis d'alçada (en el text transcrit en nota consten totes les especificacions tècniques que en donà). Determinen demanar també als eclesiàstics si volen ajudar a pagar-lo.⁵

A les resolucions del vint de juny de 1742, torna a ser el regidor degà Anton Oller qui els informa que Pere Llopart, rellotger de Lleida, ja ha plantat el rellotge i només hi falta el pes. Resolen pagar-lo, tot reservant-se el dret de reclamar si la falta del pes és perjudici pel rellotge.⁶

EL MANUSCRIT

Mossèn Jesús Capdevila conservava, amb lletra seva, en una petita llibreta d'escolar (format octau), amb tapes amb les taules de multiplicar i de "partir" a la part interior, el text titulat "Tocs de les campanes de Bellpuig". Segurament, escrit en els primers anys de la seva entrada a l'església de Sant Nicolau com a organista beneficiat, puix que encara hi usa en bona part el català prenORMATIU.

A la tapa, fosca, de la llibreta consta, a l'angle esquerre superior: "IMPRESA / y / PAPELERÍA / Material de Escuelas". Creuant diagonalment la pàgina, en sentit ascendent d'esquerra a dreta, "Majós y Saladrígues". I a l'angle dret inferior: "Administración / Del Semanario / "LO PLÁ DE URGELL" / BELLPUIG". Constava de sis fulls a un plec i grapats, però ara n'hi ha dos d'esparsos, el primer i l'últim. Presenten pauta de línia impresa per a l'escriptura.

Està escrit fins al terç superior del foli deu recto; resta en blanc el verso.

CRITERIS D'EDICIÓ

Hem introduït l'accentuació actual, però hem deixat les paraules en la forma en què les usava (desde, y, ...). Hem marcat amb punt volat les elisions no admeses a la normativa. També hem deixat les formes usades incorrectament (a l'hora

5.- Diu el text del consell: "Axí mateix fou proposat per lo Sr. Anton Oller com, trobant-se aquí un rellotger y haver fet mirar lo rellotge per veurer si's poria compondrer, y, regonegut, diu no té adop. Per lo que à proposat dit rellotger faria un rellotge de vuy palms de ampla y sis de alsada, de pes deu quintars de ferro poch més o menos, ab pèndula real y sa roda que fa anar la pèndula serà de bronze, claus de bronze ab tots los balladors de les rodes; tindrà de cordó de vint-i-vuit a trenta horas. Lo preu demana són 400 lliures 0 sous. Al últim per dit afecte ha determinat lo Ajuntament donar súplica als comuns eclesiàstichs per veurer si voldran ajudar a la paga." AMB, *Llibre de Resolucions 1739-1795*, f. 4r.

6.- Diu el text: "Fou proposat per lo Sr. Antón Ollé, regidor decano, dient: sabran v[ostres] m[ercè]s com lo Sr. Pere Llopart, rellotger de Lleyda, à plantat lo rellotge. Vegen v[ostres] m[ercè]s a vista de la falta del pes lo que determinen. À determinat lo magnífich Ajuntament se li pague la paga li correspon com és pactat, reservant- //se la vila se informaran si la falta del pes devia tenir lo rellotge és perjudici del rellotge." AMB, *Llibre de Resolucions 1739-1795*, f. 5 r i v.

–amb significat de alhora-, v/b canviades), etc. Hi veiem vacil·lacions entre a/e, entre ñ/ny, entre c/ch (a final de paraula), entre s/ç i entre s/c (davant de “e, i”), i l’ús de barbarismes molt vius a la parla de l’època (añadir, rato, además), així com també formes que són típicament dialectals urgellenques (aubert, domenge, vençar, dar –per donar-, sia –abreviatura de la primera persona del present de subjuntiu en la forma dialectal siga-). Els interrogants entre parèntesi al final d’alguna nota del text són presents al mateix text, i hem d’interpretar-los com a dubtes del mateix copista sobre allò dit.

També hem introduït negreta al títol i en les entrades temàtiques de paràgraf, encara que en aquestes hi hagi de primer una classificació pels referents (agonia, aniversari, tocs de morts), i després es passi a altres criteris (tipus de festes i tipus de tocs).

ANNEX DOCUMENTAL

Arxiu Familiar Jesús Capdevila, llibreta manuscrita, format octau, amb tapes impreses més dinou pàgines de text (que no hem foliat a l'original, sinó només en la transcripció, des de 1r fins a 10r).

A. TRANSCRIPCIÓ

Tocs de les campanes de Bellpuig

Agonia. Los congregants de les dolors que pagaven lo ral cada any tenien dret al toc d'agonia y a un aniversari a la capella de les dolors, amb lo cambril aubert. Per a fer lo toc de agonia se donen tres batallades molt pausades amb la campana grossa; seguidament bona estoneta batallades molt pausades amb la grossa y la de bateig, precedint la de bateig, y's fineix am deu o dotze batallades de la grossa, ja (1r)// no tan pausades.

Aniversari de les Dolors. Unes quantes batallades ben lleugeretes com quan se toca l'oració, amb la d'oració, seguides de tres batallades ben pausades de la de bateig y morts, precedint la primera; finint amb nou o sis (segons sia home o dona) batallades seguides amb la grossa.

Toch de morts (3) Se vença la campana de morts sempre. Al cap de unes quantes batallades, se dóna campanades juntes amb totes les campanes a l'hora simultanejant amb la batallada de la de morts. Al cap de una (1v)// estona descançan les altres campanes, voltant sola la de morts; se reprèn lo toch de totes. Y si és dona s'acaba; y si és home, se fa altra pausa y altra tocada de totes. (2) Si són congregants, nou de tres en tres, o sis si és dona, la grossa.

Enterros petits, mitjans y grossos. Se distingeixen per la menor o major estona de tocar, y gravetat en lo tocar. Además si l'enterro o funeral és petit, s'omiteix la grossa.

Funerals. Com a morts, amb la diferència que les tocases són més curtes y se'n fan cinc (ratllat) sis per home y quatre per dona. Les pauses de tres batallades. Si són congregants, tan al enterro com als funerals se fan amb la grossa nou batalla- (2r)//des de tres en tres si és home y sis si és dona, al acabament del toc.

Aniversari o cap d'any. Igual que a morts però més curt.

Toc d'hospital. Se toca com als altres morts però sense vençar cap campana, tres tocases per home y tres (ratllat) dues per dona. A les pauses se donen dues campanades ben pausades.

Toc de ànimes. Dia de difunts, Novenari y demás funcions d'ànimes. Com lo toc de morts però sense cap pausa. Una sola tirada llarga.

Anant al cementiri. Sols se toca de mitjà en amunt. Se vença la grossa, a seure ben pausada, y batallada per altre. Se dóna (2v)// campanada amb la de morts y albat juntament amb la grossa.

Albat prim. Campanades amb la de albat y oració a l'hora. Les dues primeres pausades, les altres lleugeretes; se fa pausa amb dues de pausades y s torna a les lleugeretes. Si és noy, una altra pausa y altra tirada.

Albat doble. Se simula vençar la de albat; al cap de poques batallades s'hi anyadeix la de oració amb una batallada no simultànea sinó precedint; se fan pauses en què toca la de albat sola y s torna a les dues. Si és noi dues pauses, per noia una. (3r)// Al acabament se va més de pressa y s'acaba amb cinc batallades soles de la de albat lleugeretes.

Anant al cementiri. Los albats dobles que ho demanan, se vença la grossa y batallada per l'altra acompanyant precedint la d'oració; al acabament és a cada batallada.

Absolta. Igual que anant al cementiri, però no cal vençar sinó simular que s vença (?)

Toch de enterro general. Com a morts, començant sempre per la de morts sola, sinó que s vençan totes, fent les degudes pauses y tocs.

Sermó. Se assenyala amb la campana dita del sermó (3v)// o de bateig. Si una festa se celebra amb sermó a missa major, acabat de tocar a missa major, se vença o (simula) la campana del sermó una estoneta; y se senyala ja a la vigília al vespre.

Si és a la tarda, sols se senyala al tocar a funció.

Toc de plegàries. Se vença la campana de morts y res més.

Funcions en què hi ha exposició del Santíssim. Campana grossa (vençant) y repicó.

Funcions al Sant Christo, v[erbi] g[ratia] novena, si un devot hi fa dir (4r)// Al acabament se va més depresseta y se termina amb cinc batallades de albat lleugeretes. (ratllat)

Cantar una missa. Campana grossa sola (vençant).

Funcions de les Dolors, v. g. Septenari, funció de la congregació etc. Batallades de tres en tres amb la campana grossa, y al cap de un rato s'acaba amb unes quantes de seguides.

Bateig. Batallades de dues en dues amb la campana de bateig y al terminar unes quantes de seguides.

N[ota]. A les funcions se toca mitja hora avans. (4v)//

Tocs segons les festes.

Totes les campanes: a migdia del dia avans, al vespre a toc d'oració, a les completes del dia avans, a la missa major de la festa y funció de la tarda en les festivitats grans que són:

Nadal.

Cap d'any.

Reis.

Sant Antoni votat.

Purificació (?)

Anunciació (?)

Sant Joseph.

Dijous sant (?) Professó al monument. (tot el subratllat es troba ratllat)
(5r)//

Les Dolors. Professó.

Aleluya. Pasqua.

Pasqüetes (?) (no) Professó del combregar general.

Corpus. Pentecostès.

Corpus. Cap d'octava. Professó.

Sant Joan (?)

Sant Pere.

Sant Jaume (?)

Assumpció.

Sant Roc.

Nativitat de N[ostra] S[enyo]ra (?)

Dolorettes (?)

Festa Major, dos dies. Professó.

Roser (?). Professó

Tots Sants.

(Santa Bàrbara)

Sant Nicolau. (el subratllat, ratllat)

La Puríssima. Professó. (5v)//

Campana grossa amb repicó.

Funcions amb S[antíssi]m exposat.

Les festes suprimides.

Los tercers domenges.

Octava de Corpus- Sagrat Cor.

Roser de maig y (ratllat) d'octubre.

Domenge de rams. S. Jaume.

Trinitat - Dijous Sant – Pasqüetes.

Dolores – Sant Nicolau

Patrocini de (ratllat) Sant Joseph.

Nota. Se toca ja desde la vigília a mig dia. San Pere - Sant Antoni votat.

Repicó sol. Se toca desde la vigília al vespre en los senzills domenges, dias de mitja creu y sants a què'l poble té una devoció especial, v. g. Santa Llúcia. (6r)//

Campana del sermó o sia toc de quaresma y advent; se fa en l'advent de Nadal y desde Septuagèssima fins a Rams, y'l dimecres de cendra. Desde la vigília.

Toc de morts amb un sol toc llarg, lo dia dels morts, desde la vigília, y'l tercer dia de festa major.

Nota. A totes les funcions s'hi toca mija hora ans. A les funcions solemnes, al cap de un quart que s'hi ha tocat, se fan les segones, com lo toc de m (ratllat) unes quantes (6v)// batallades seguides amb la campana de morts. Al cap de un altre quart, se fan les tres.

Al toc d'enterro general hi afegeixo lo que noto en la llista del Sr. Rector: Se comença voltant sola la de morts; al cap d'una mica s'hi afegeix la grossa, y voltan les dues juntes; després s'hi añaideix la del sermó y volten les tres juntes; después s'hi afegeix l'altra y voltan totes plegades.

Si'l mort és congregant de les dolors acabat de tocar a morts se fan nou batallades de tres en tres per home, y sis per a do- (7r)//na. És això de costum immemorial. Si és germà de la germandat de Sant Roc o S. Joseph, se fa lo mateix amb la cam-

pana de bateig; és costum moderna, desde la fundació de les germandats. Si és soci de S. Antoni se fa lo mateix amb la campana petita; és costum moderníssima, desde que ls P.P. Paüls varen fundar aqueixa societat.

En aniversaris o caps d'any no's fan aqueixes distincions. (7v)//

Viàtic: Se tocan nou batallades ben pausades amb la campana de morts y després altres nou ben depressa.

Angelus. Se fa amb nou batallades seguides de la campana petita y tres de molt pausades amb la de morts, al matí, mig dia y vespre; y al vespre dues vegades: la primera per a l'angelus y la segona per al parenostre de difunts. Antes de escardar-se la campana d'oració's feya l'angelus amb la d'oració y'l pare- (8r)// nostre dels difunts amb la de albat, y les tres batallades pausades se daban amb la grossa.

Si s'ha de senyalar la festa de l'endemà se fa entre mig del angelus y del parenostre dels difunts; igualment si s'ha de senyalar algun enterro, funeral, aniversari, etc.

Si hi ha completas, novena o altra funció al vespre, se hi toca ans del angelus. Y al tocar l'angelus se torna a tocar per a l'en-(8v)//demà, y després la segona oració o parenostre de difunts.

Comunió general. Altres funcions. Les misses de comunió general, les funcions que han introduït los temps moderns, v. g. mes de Maria, de juny, de S. Joseph, novena de San Roch, se senyala tocant amb la campana de morts batallades de tres en tres y al cap de un rato unes quantes de seguides. (9r)//

Missió. Per a rebre la missió se vença la campana grossa.

Per als demés (ratllat) actes ordinaris de la missió, se vença la campana del sermó.

Combregar general. Se comença amb batallades ben pausades de la campana grossa y cada dues batallades se n'hi afegeix immediatament a la grossa una de la de morts. Aixís com se continua, són menos pausades, y's finalitza depresseta amb la grossa sola. Se (9v)// vença la grossa sola quan lo combregar surt als carrers y's descansa mentres és dins de les cases.

Novenari d'ànimes. Durant tot lo novenari al dematí a toth de oració's fa'l toc de ànimes igual que quan se toca a la funció. (10r)

B. REPRODUCCIÓ FACSIMILAR

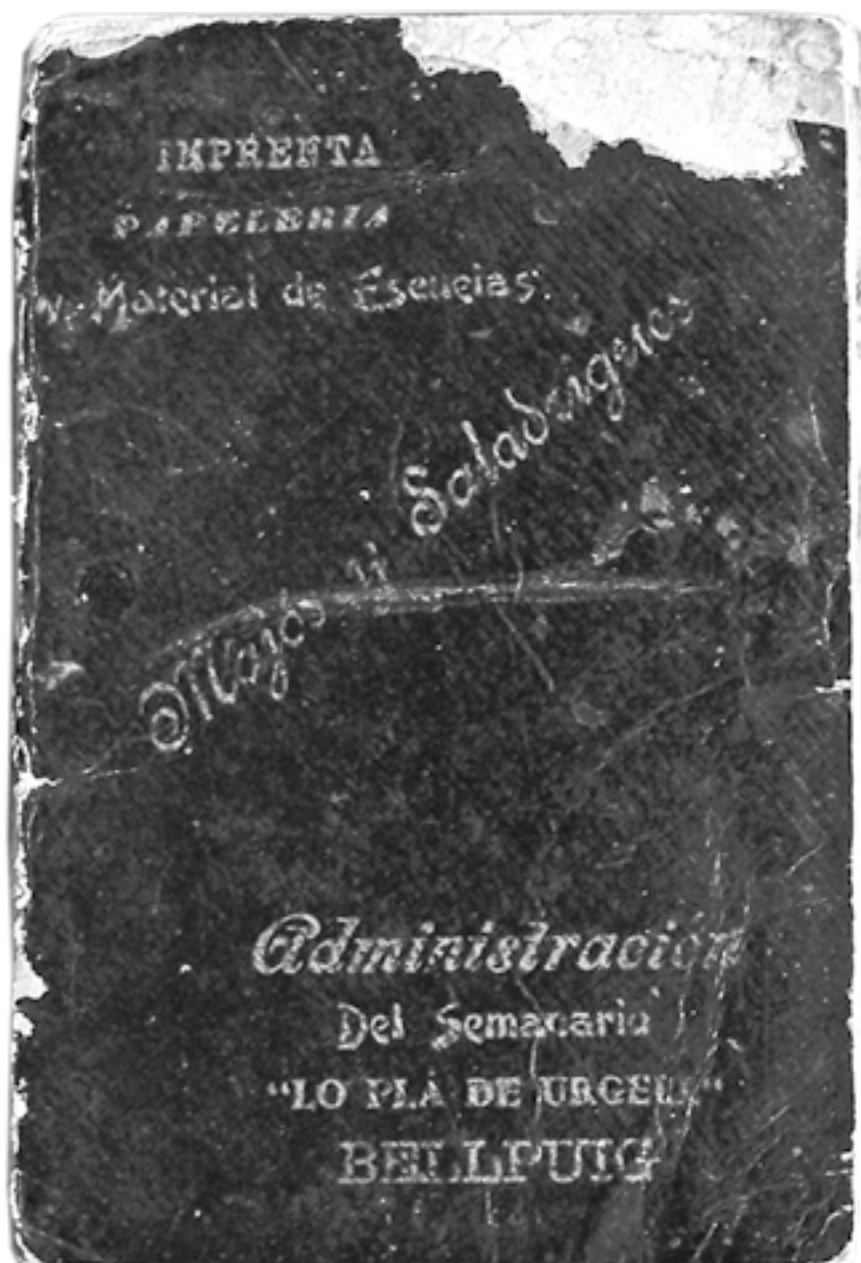

TABLA DE MULTIRLICAR

1 por 1 es 1
 1 por 2 es 2
 1 por 3 es 3
 1 por 4 es 4
 1 por 5 es 5
 1 por 6 es 6
 1 por 7 es 7
 1 por 8 es 8
 1 por 9 es 9
 1 por 10 es 10

2 por 2 son 4
 2 por 3 son 6
 2 por 4 son 8
 2 por 5 son 10
 2 por 6 son 12
 2 por 7 son 14
 2 por 8 son 16
 2 por 9 son 18
 2 por 10 son 20

3 por 3 son 9
 3 por 4 son 12
 3 por 5 son 15
 3 por 6 son 18
 3 por 7 son 21
 3 por 8 son 24
 3 por 9 son 27
 3 por 10 son 30

4 por 4 son 16

4 por 5 son 20
 4 por 6 son 24
 4 por 7 son 28
 4 por 8 son 32
 4 por 9 son 36
 4 por 10 son 40

5 por 5 son 25
 5 por 6 son 30
 5 por 7 son 35
 5 por 8 son 40
 5 por 9 son 45
 5 por 10 son 50

6 por 6 son 36
 6 por 7 son 42
 6 por 8 son 48
 6 por 9 son 54
 6 por 10 son 60

7 por 7 son 49
 7 por 8 son 56
 7 por 9 son 63
 7 por 10 son 70

8 por 8 son 64
 8 por 9 son 72
 8 por 10 son 80

9 por 9 son 81
 9 por 10 son 90

Tocs de les campanes de
Bellpuig

Agonia. Les congregants de
les dolors se pagaven la refe-
da any tenien dret al toc d'ago-
nia y a un aniversari a la
capella de les dolors, amb la
cambriol aubert. Pera per lo
Toc de agonia se donen tres
batallades molt pausades amb
la campana grossa; seguidam-
ent bona extoneta bata-
llades molt pausades amb la
grossa y la de bateig; precedint
la de bateig, y s'acaba amb son
o dotze batallades de la mena ja

no ten pasades.

Aniversari de les Dolors. El mes
quantes batallades ben llen-
güetes com quan se toca l'or-
cio, amb la l'oració; seguides
de tres batallades ben passa-
des de la de bateig i morts,
precedint la primera; finint
amb nou o sis (segons si
homé o dona) batallades se-
guides amb la presa.

Roach de morts (3)

Se vença la campana de
morts sempre. Al cap de onze
quantes batallades se dona
campanades juntes amb to-
tes les campanes a l'hora
simultaniament amb la batalla
de de la de morts. Al cap de onze

estona descançan les altres
campanes, voltant sola la de
morts; se repren lo toch de tot.

Si es dona s'acaba; y si es ho-
me, se fa altra pausa y altra
tocada de tot.

Si son ⁽²⁾ congregants,
l'enterror petit, mitjà ^{nom de tres en tres} y granor. Se diu
^{o sia si es home o dona}

tinguipen per la major o
maja estona de tocar, y gran-
dat en lo tocar. Ademés si l'en-
terro o funeral es petit, s'o-
miteix la gressa

funerals. Com a mort, amb
la diferencia pe les tocades
se mit curtes y se fan
són ^{se} per home y quatre per
dona. Les pauses de tres
batallades. Si son congregants
fan al enterror com als funerals
se fan amb la gressa non batalla

des de tres, en tres si es bon
y si es de nou, al acaba-
ment del toc.

Aniversari o capdany. Igual
a mort però més curt.

Toc d'hospital. Se toca com als
altres mort però sense veure
cap campana. Dos toques per
bona y tres dues per dona. De
les pauses se donen dues
campanes ben pausades.

Toc de animes. Die de difunts,
Noveneri y demés funcions
d'animes. Com lo toc de
mort però sense cap pausa.
Una sola firda llarga.

Anant al cementiri. Sol se to-
ca de mitja en anant. Se veu
en la presa, a ocure ben pausa-
da y batallada per altre se dona

campanada amb la de mort,
i albat juntament amb la
grassa.

Albat prim. Campanades amb
la de albat i veu a l'hor.
Les dues primeres grans de
les altres lleugeres; se fa
pausa amb dues de pausa
des i s' torna a les lleugeres.
Si es veu una altra gran
i altre tirada.

Albat doble. Si simulen
car la de albat; al cap de pe-
gues batallades s'hi agra-
deix la de oració amb una
batallada no simultània
sino precidint; se fan pau-
ses en que tota la de albat
vola i s' torna a les dues.
Si es veu dues pauses, per veu una

Al acabament se ve mes de-
grasse, s'acaba amb cinc be-
tallades rotes de la de albat gen-
eral.

Amant al cementiri los albat,
doble per ho demanar, se
vença la prosa, batallada
per taltra acompanyant per
cedint la d'oració; alome-
acabament es a cada batalla-
de.

Abolta. Final per anant al
cementiri, pero no cal vença
vins similars pe's vença (?)

(1) Troch de enterrament general. Com a mort,
començant sempre per la de oració,
sino per's vençan rotes, fent
les segudes pauses, troch.

Sermó. Se assenjala amb
la campana dita del sermó

o de batija. Si una festa m
celebre, amb sermó a mi-
ssa major, acabat de to-
car a missa major, se vença
(simula) la campana del
sermó una estoneta, i se
senyala ja a la vigília
al vespre.

Si es a la tarda, sols se
senyala al tocar a funció.

Boc de ptegarier. Se vença la
campana de mort i res-
mes.

Funcions en que hi ha exposi-
ció del Santíssim. Campana
frosa (vençant) i repicó
funcions al Sant Cristó; v. g. no
venç, si un devot hi fa bé

Al pebancament se va menjar de
presets, se termina amb
cine bel·liger de albat lleny
rater.

canta una missa. Es can-
pana presse solifrencant
funcions de les Dolors, i. f. sup
tenari, funcio de la congre-
gacio etc. Batallades de
tres en tres amb la cam-
pana presse, i el cap
de un reb Pacaba amb
unes prantes de seguides.

Bateig Batallades de dues en
dues amb la campana leba-
Teig i al terminar unes pra-
tes de seguides.

A. A les funcions de Toca
mitja hora avants

Totes segons les festes.

Totes les campanes; a mig dia
del dia avans, al vespre a toc
d'oració, a les completes
del dia avans, a la missa
major de la festa y principi
de la tarda en les festi-
vitats grans per son:

Nadal

Cap d'any

Reis

~~Sant Antoni abat~~

~~Pacificació (?) Anunciació (?)~~

~~Sant Joseph~~

~~Dijsant (?) Professió ano-~~
nament.

Sans Dolour - Professo

Alouye - Papija

~~Sanctus (?)~~ ^(no) Professo

~~Corpus Ascensio~~ ^{del c. ombre per general}

~~Corpus Pentecostes~~

~~Corpus Agnoscere~~ - Professo

~~Sant Joan (?)~~

~~Sant Jose~~

~~Sant James (?)~~

Assumpcio

Sant Roc

~~Activitat de A. Ch. (?)~~

~~Belouet (?)~~

Festa Major Professo

~~Roser (?)~~ Professo

~~Sants Sants~~

(Santo Barbara)

~~Sant Nicolau~~

La Purissima - Professo

Campana ^{grana} amb repics
^{suprims amb son exposat.}
Les festes suprimides
Les Percers domenges
Octava de Corpus - Segret Cor
Roser ~~de may~~ d'octubre
Domenge de ramis - S. Jaume
Trinitat - Dijous Sant - Pasquetes
~~Golporetz - Sant Miquel~~
~~de Sant Josep~~
Nota. Se toca ja desde la vigilia
a mig dia. San Pere - Sant Antoni
restat

Repics xl. Se toca desde la
vigilia al vespre e los
senzills domenges, dias
de mitja creu y santa a
pe i sobre to una devo-
cio especial, v.g. Santa Lucía

Campane del seroni o sie toe
de puressma y advent; se
ga en lo advent de Ma-
dal y desde septuagessi-
ma fins a Rams, y l'
dimecres de cendra. Desde la
^{vigilia} toc de mort amb un sol toc
clars, lo die dels morts
desde la vigilia, y l' tercer
die de festa major.

Nota. A totes les fun-
cions s'hi toca missa be-
na ans. A les funcions so-
lemnes, al cap de un quart
s'hi ha tocat, se fan les sig-
nes, com totes de una unes pantes

batallades seguides amb la can-
para de mort. Al cap de un
altre quart, resta les tres.

(1) Al tra d'entorn general hi
afegiré lo que està en la
llista del Sr. Director: se comen-
ça voltant sola la de mort;
al cap d'una mica s'hi af-
geix la presa, y volten les
dues juntes; després s'hi
anodex la del sermó y volten
les tres juntes; després s'
hi afegirà l'altre y volten
totes y ligades.

(2) Si l' mortu congregant
de les dolors acabat de to-
car a mort se fan nou
batallades de tres en tres
per home y six per a do.

ne. En aigo de costum im-
memorial. Si es permí
de la permandat de Sant Roc
i S. Joseph, se fa lo me-
teix amb la campana de ba-
teig; en costum moderne, des
de la fundacio de les per-
mandats. Si es soci de
S. Antoni se fa lo me-
teix amb la campana pe-
tita; en costum moderne,
vina, desde que l'P. P.
Pauls varen fundar a
puja societat.

- En aniversari a cap d'any
se 5 fan aqueixes distinc-
cions

15) Viatic: Se tocan nou batallades ben pausades amb la campana de mort, y després altres nou ben depresses.

Angelus. Se fa amb nou batallades seguides de la campana petita y tres de molt pausades amb la de mort, al matí omig dia y vespre; y al vespre dues vegades: la primera pera l'angelus y la segona pera el parent de difunt. Antes de escardar la campana d'oració s'feya l'angelus amb la d'oració y la pare

nestro dels difunts amb la
de albet, y les tres batallades
pansades se saben amb la
fressa.

Si s'ha de senyalar
la festa de la'endemà se
fa entre mig del anjelus
y del pare nestro dels di-
funts; igualment si s'ha
de senyalar algun enterro
funeral, aniversari etc.

Si hi ha completari,
novena o altra funció a
vespre, se hi toca amb el
anjelus. Ja al tocar l'anjelus
se torna a tocar pera lo

demé, y después la segunda ora-
ción o poremortio de difunto

Comunión general } Las misas
Otras funciones } de comunión

general, las funciones que
han introducido los tiempos
modernos v. g. misa de char-
ría, de juny, de s. Joseph, no-
vena de san Bocho, se reze-
len tocant amb la campa-
na de morto batallader
de tres en tres y al cap de
un rato unes quantes
de-seguides.

Missió.

Per a rebre la missió
se vença la campana pro-
ma.

Per a les ~~sems~~ actes
ordinaris de la missió
se vença la campana del
sermó.

Combragar general.

Se comença amb batallades ben
pausades de la campana pro-
ma, i cada dues batallades
n'hi afegim immediatament
a la grossa una de la des-
morts. Així com se continua,
sen menes pausades, i is final-
ment s'expressa amb la grossa sola. Se

senza la grana sola puo lo com-
pregar surt als carrers y 's descan-
sa mentres es dins de les cases.

Novenari d'animes. Durant
tot lo novenari al dematí a
tots de oració 's fa 'l toc de
animes igual que puo se
toca a la funció.

TABLA DE PARTIR

2 es 1	5 es 1	8 es 1
4 2	10 2	16 2
6 3	15 3	24 3
8 4	20 4	32 4
La mitad de 10 5	El quinto de 25 5	El octavo de 40 5
12 6	30 6	48 6
14 7	35 7	56 7
16 8	40 8	64 8
18 9	45 9	72 9
20 10	50 10	80 10
3 es 1	6 es 1	9 es 1
6 2	12 2	18 2
9 3	18 3	27 3
El tercio de 12 4	El sexto de 24 4	El noveno de 36 4
15 5	30 5	45 5
18 6	36 6	54 6
21 7	42 7	63 7
24 8	48 8	72 8
27 9	54 9	81 9
30 10	60 10	90 10
4 es 1	7 es 1	10 es 1
8 2	14 2	20 2
12 3	21 3	30 3
El cuarto de 16 4	El séptimo de 28 4	El décimo de 40 4
20 5	35 5	50 5
24 6	42 6	60 6
28 7	49 7	70 7
32 8	56 8	80 8
36 9	63 9	90 9
40 10	70 10	100 10